

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z GEOGRAFII

klasy V–VIII

I. Wymagania edukacyjne

Wymagania edukacyjne z geografii wynikają z obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz realizowanego programu nauczania.

Ocenie podlegają wiadomości i umiejętności geograficzne ucznia, w szczególności umiejętność:

- posługiwania się podstawowymi pojęciami i terminami geograficznymi;
- wskazywania i lokalizowania obiektów geograficznych na mapach Polski, Europy i świata, objętych podstawą programową;
- odczytywania informacji z map, planów, wykresów, diagramów, tabel, fotografii, profili i innych źródeł informacji geograficznej;
- posługiwania się skalą mapy i wykonywania podstawowych obliczeń geograficznych;
- opisywania cech środowiska przyrodniczego oraz środowiska społeczno-gospodarczego;
- rozpoznawania i wyjaśniania związków oraz zależności zachodzących w środowisku geograficznym;
- wskazywania przyczyn i skutków procesów i zjawisk geograficznych;
- porównywania obiektów, regionów i zjawisk geograficznych;
- analizowania danych geograficznych i formułowania na ich podstawie wniosków;
- wykorzystywania wiedzy geograficznej w sytuacjach praktycznych;
- dostrzegania związków między działalnością człowieka a środowiskiem przyrodniczym;
- korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej.

Szczegółowe wymagania edukacyjne są dostosowane do zakresu treści realizowanych w poszczególnych klasach V–VIII.

II. Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Wiedza i umiejętności ucznia mogą być sprawdzane i oceniane poprzez:

1. Sprawdziany pisemne – obejmujące określony zakres wiadomości i umiejętności, najczęściej po zakończeniu działu;
2. Kartkówki – obejmujące materiał z nie więcej niż trzech ostatnich lekcji;
3. Odpowiedzi i wypowiedzi ustne;
4. Pracę z mapą, w tym znajomość mapy Polski, Europy i świata;
5. Zadania i ćwiczenia wykonywane podczas lekcji;
6. Zadania praktyczne i obliczeniowe;
7. Analizę map, wykresów, tabel, diagramów, fotografii i innych materiałów geograficznych;
8. Prezentacje, projekty, referaty i inne formy prezentowania wiedzy i umiejętności;
9. Pracę indywidualną i grupową podczas lekcji;
10. Aktywność wynikającą z prezentowania wiedzy i umiejętności geograficznych;
11. Osiągnięcia w konkursach i olimpiadach geograficznych.

Dobór form sprawdzania osiągnięć edukacyjnych zależy od realizowanych treści i sprawdzanych umiejętności.

III. Zasady oceniania prac pisemnych

Prace pisemne oceniane są punktowo. Uzyskane punkty mogą być przeliczane na ocenę bieżącą według następujących progów:

Wynik procentowy	Stopień
0–29%	niedostateczny (1)
30–49%	dopuszczający (2)
50–74%	dostateczny (3)
75–89%	dobry (4)
90–96%	bardzo dobry (5)
97–100%	celujący (6)

Przy konstruowaniu sprawdzianów nauczyciel dobiera zadania o różnym stopniu trudności, umożliwiające uczniowi wykazanie się wiadomościami i umiejętnościami odpowiadającymi poszczególnym poziomom wymagań edukacyjnych.

Sprawdziany są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

Kartkówka obejmuje wiadomości i umiejętności z nie więcej niż trzech ostatnich lekcji i może być niezapowiedziana.

Uzupełnianie i poprawa sprawdzianów

1. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do zapowiedzianego sprawdzianu, jest zobowiązany do jego napisania w terminie do dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły, w terminie i formie ustalonej z nauczycielem.
2. W przypadku dłuższej nieobecności ucznia termin napisania sprawdzianu może zostać indywidualnie ustalony z nauczycielem, z uwzględnieniem przyczyny i czasu trwania nieobecności.
3. Sama nieobecność ucznia na sprawdzianie nie jest podstawą do wystawienia oceny niedostatecznej.
4. Uczeń ma prawo do poprawy oceny uzyskanej ze sprawdzianu w terminie do dwóch tygodni od dnia otrzymania oceny. Termin i forma poprawy są ustalane z nauczycielem.
5. Zakres materiału objęty poprawą jest taki sam jak zakres materiału sprawdziany w pierwszym terminie.

Szczegółowe kwestie dotyczące organizacji sprawdzianów i oceniania nieuregulowane w niniejszych zasadach określa Statut Szkoły.

IV. Ocenianie odpowiedzi ustnej

Podczas odpowiedzi ustnej oceniane są przede wszystkim:

- poprawność merytoryczna odpowiedzi;
- znajomość i rozumienie pojęć geograficznych;
- umiejętność posługiwania się terminologią geograficzną;
- umiejętność wskazywania przyczyn i skutków zjawisk;
- umiejętność wykorzystywania map i innych źródeł informacji;
- samodzielność odpowiedzi;
- umiejętność posługiwania się przykładami;
- umiejętność formułowania wniosków odpowiednich do poziomu nauczania.

Uczeń nie musi udzielić odpowiedzi identycznej pod względem językowym z treścią podręcznika lub notatki. Ocenie podlega przede wszystkim poprawność merytoryczna oraz wykazanie się wymaganymi wiadomościami i umiejętnościami.

V. Praca ucznia podczas lekcji

Praca ucznia na lekcji może być oceniana bezpośrednio oceną bieżącą lub odnotowywana za pomocą znaków „+” i „-”.

Znaki „+” i „-” odnoszą się wyłącznie do prezentowanych przez ucznia wiadomości, umiejętności i wykonywanych zadań, a nie do jego zachowania.

Uczeń może otrzymać „+” m.in. za:

- poprawne wykonanie zadania;
- trafne zastosowanie wiadomości geograficznych;
- prawidłowe odczytanie informacji z mapy, wykresu, tabeli lub innego źródła;
- poprawną krótką wypowiedź;
- podanie właściwego przykładu;
- poprawne sformułowanie wniosku;
- wykazanie się umiejętnością dostrzegania zależności przyczynowo-skutkowych;
- merytoryczny udział w pracy grupowej.

Uczeń może otrzymać „-” w przypadku niewykonania ocenianego zadania, braku odpowiedzi z poprzednich tematów lekcji lub niewykazania wymaganych w danym zadaniu wiadomości lub umiejętności.

Znaku „-” nie przyznaje się za zachowanie, brak przyborów ani za samą nieobecność ucznia.

Po sześciu odnotowanych aktywnościach znaki mogą zostać przeliczone na ocenę bieżącą:

- 6 „+” – celujący (6);
- 5 „+” i 1 „-” – bardzo dobry (5);
- 4 „+” i 2 „-” – dobry (4);
- 3 „+” i 3 „-” – dostateczny (3);
- 2 „+” i 4 „-” – dopuszczający (2);
- 1 „+” i 5 „-” lub 6 „-” – niedostateczny (1).

VI. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Stopień celujący – 6

Uczeń:

- bardzo sprawnie posługuje się pojęciami i terminami geograficznymi;
- samodzielnie lokalizuje na mapie wymagane obiekty geograficzne oraz wykorzystuje mapę do rozwiązywania problemów;
- sprawnie odczytuje i łączy informacje pochodzące z różnych źródeł, np. map, wykresów, tabel, diagramów, fotografii i tekstów źródłowych;
- samodzielnie analizuje dane geograficzne, dostrzega zależności i formułuje poprawne, rozbudowane wnioski;
- wyjaśnia złożone związki przyczynowo-skutkowe między elementami środowiska przyrodniczego i działalnością człowieka;
- sprawnie wykonuje obliczenia geograficzne i potrafi zastosować poznane metody w nowych sytuacjach;
- porównuje regiony, państwa, procesy i zjawiska według samodzielnie dobranych lub wskazanych kryteriów;
- wykorzystuje wiedzę w sytuacjach problemowych i nietypowych;
- samodzielnie proponuje sposoby rozwiązania problemu geograficznego i potrafi uzasadnić swoje stanowisko;

- wykorzystuje wiadomości i umiejętności z różnych działów geografii do wyjaśniania zjawisk zachodzących we współczesnym świecie.

Stopień bardzo dobry – 5

Uczeń:

- bardzo dobrze posługuje się wymaganymi pojęciami i terminami geograficznymi;
- samodzielnie wskazuje na mapie wymagane obiekty geograficzne, objęte podstawą programową;
- prawidłowo odczytuje i interpretuje informacje przedstawione na mapach, wykresach, diagramach i w tabelach;
- samodzielnie wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe między zjawiskami i procesami geograficznymi;
- poprawnie analizuje dane i formułuje na ich podstawie wnioski;
- sprawnie wykonuje wymagane obliczenia geograficzne;
- samodzielnie porównuje obiekty, obszary oraz zjawiska geograficzne według wskazanych kryteriów;
- wykorzystuje zdobytą wiedzę do wyjaśniania nowych, ale typowych sytuacji;
- prawidłowo dobiera przykłady do omawianych zjawisk;
- poprawnie i samodzielnie wykorzystuje różne źródła informacji geograficznej.

Stopień dobry – 4

Uczeń:

- zna i poprawnie stosuje większość wymaganych pojęć geograficznych;
- poprawnie lokalizuje na mapie większość wymaganych obiektów, objętych podstawą programową;
- odczytuje informacje przedstawione na mapach, wykresach, tabelach i diagramach;
- wyjaśnia typowe zależności i związki przyczynowo-skutkowe;
- porównuje obiekty, regiony i zjawiska według podanych kryteriów;
- wykonuje typowe zadania i obliczenia geograficzne;
- na podstawie dostarczonych danych formułuje proste, poprawne wnioski;
- wykorzystuje wiedzę geograficzną w typowych sytuacjach;
- poprawnie opisuje poznane procesy i zjawiska;
- dopełnia nieliczne błędy, które nie zakłócają zasadniczego toku rozumowania.

Stopień dostateczny – 3

Uczeń:

- zna i rozumie podstawowe pojęcia oraz terminy geograficzne;
- lokalizuje na mapie podstawowe obiekty wskazane w wymaganiach edukacyjnych;
- odczytuje podstawowe informacje z mapy, wykresu, tabeli lub diagramu;
- opisuje najważniejsze cechy poznanych obszarów i zjawisk;
- wskazuje podstawowe przyczyny i skutki typowych zjawisk geograficznych;
- wykonuje typowe, niezłożone zadania geograficzne;
- wykonuje podstawowe obliczenia według poznanego sposobu;
- porównuje dwa obiekty lub zjawiska na podstawie podanych kryteriów;
- wykorzystuje podstawową wiedzę w prostych sytuacjach praktycznych;
- z niewielką pomocą potrafi sformułować prosty wniosek na podstawie przedstawionych danych.

Stopień dopuszczający – 2

Uczeń:

- rozpoznaje i wyjaśnia znaczenie najważniejszych pojęć geograficznych;
- z pomocą mapy lub nauczyciela lokalizuje najważniejsze obiekty geograficzne;
- odczytuje pojedyncze, podstawowe informacje z prostych map, tabel, wykresów i diagramów;
- wymienia najważniejsze cechy poznanych obiektów, obszarów i zjawisk;
- rozpoznaje podstawowe zależności przyczynowo-skutkowe po otrzymaniu wskazówki;
- wykonuje proste zadania według podanego przykładu lub instrukcji;

- wykonuje najprostsze obliczenia geograficzne, korzystając ze wskazanego sposobu rozwiązania;
- potrafi podać podstawowy przykład omawianego zjawiska;
- wykonuje zadania o podstawowym stopniu trudności, również przy pomocy nauczyciela.

Stopień niedostateczny – 1

Uczeń nie spełnia wymagań niezbędnych do otrzymania oceny dopuszczającej, w szczególności:

- nie rozpoznaje podstawowych pojęć i terminów geograficznych;
- nie potrafi, nawet przy pomocy nauczyciela, wskazać najważniejszych wymaganych obiektów na mapie;
- nie odczytuje podstawowych informacji z prostych materiałów geograficznych;
- nie potrafi wskazać podstawowych cech, przyczyn lub skutków omawianych zjawisk;
- nie wykonuje podstawowych zadań geograficznych nawet po otrzymaniu wskazówek;
- nie potrafi wykorzystać podstawowych wiadomości i umiejętności w prostych sytuacjach.

VII. Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Wymagania edukacyjne oraz formy i warunki sprawdzania wiadomości i umiejętności dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia zgodnie z obowiązującymi przepisami, posiadaną dokumentacją oraz rozpoznanymi potrzebami ucznia.

VIII. Ocena śródroczna i roczna

Ocena śródroczna i roczna jest ustalana na podstawie poziomu spełnienia przez ucznia wymagań edukacyjnych określonych dla geografii.

Przy ustalaniu oceny uwzględnia się poziom i postępy ucznia w zakresie wymaganych wiadomości i umiejętności, wykazane w różnych formach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.

Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen bieżących.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

IX. Jawność ocen i informacja zwrotna

Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

Uczeń otrzymuje informację o poziomie swoich osiągnięć oraz – w miarę potrzeb – o tym:

- co wykonał prawidłowo;
- co wymaga poprawy;
- w jaki sposób może poprawić swoje osiągnięcia.

Sprawdzone i ocenione prace pisemne są udostępniane uczniowi i jego rodzicom na zasadach określonych w Statucie Szkoły.

X. Postanowienia końcowe

W sprawach dotyczących oceniania, klasyfikowania, informowania o ocenach, udostępniania prac pisemnych, uzyskania oceny wyższej niż przewidywana oraz innych kwestiach nieuregulowanych w niniejszych zasadach stosuje się przepisy Statutu Szkoły Podstawowej nr 20 im. gen. Władysława Sikorskiego w Białymstoku oraz obowiązujące przepisy prawa oświatowego.